

Muistio: Sosiaalialan AMK-koulutuksen verkostopäivät 20.4.2023 9.00 - 16.00

Turun ammattikorkeakoulu, Kupittaaan kampus, päivään oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä.

Muistio tulee verkoston sivuille <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi>

Osallistujia lähes kaikista ammattikorkeakouluista.

Päivän puheenjohtajana toimi KT-päällikkö Katariina Felixson.

Päivän muistion kirjoitti Meeri Rusi ja verkostokokouksen muistion kirjoitti Taina Reininen-Heimi.

Rehtori-toimitusjohtaja Vesa Taatila toivotti Turun ammattikorkeakoulun puolesta vieraat tervetulleeksi.

Vesa Taatila kertoi Turun ammattikorkeakoulun strategiasta ja arkipäivästä. Esimerkkeinä hän nosti esille mm. seuraavia asioita: Itämeri, yksinäisyys, mielenterveys- ja päihdeongelmat, varhaiskasvatuksen huolestuttava tilanne, nuorten pahoinvointi ja väkivaltaisuus.

Maailma muuttuu yhä nopeammin, nopeammin kuin koskaan. Mitä se merkitsee sosiaalialalle. Esimerkkeinä virtuaalimaailma, hybridimaailma, tekoäly, ... mutta ihminen pysyy samana.

Haasteista huolimatta olemme tehneet paljon asioita oikein. Osaavat ihmiset turvaavat tulevaisuuden. Kiitos siitä mitä sosiaalialan ja opetusalan ammattilaiset tekevät.

Koulutus- ja tutkimuspäällikkö Katariina Felixson toivotti osallistujat tervetulleeksi Turun ammattikorkeakouluun Sosiaalialan amk-verkoston verkostopäiville.

Katariina Felixson kertoi päivän käytännön asioiden etenemisestä.

Sosionomi (AMK) -opiskelijat *Jasmin Huttunen, Kristiina Mäki ja Saara Kotikangas* ovat olleet mukana päivän suunnittelussa ja toteutuksessa, ja he ovat päivän aikana apuna asioissa, joista tulee kysyttävää.

Sosiaalineuvos Juha Luomala Sosiaali- ja terveysministeriöstä kertoi ajankohtaisia asioita hallituskauden vaihtuessa. Muun muassa sosiaalialan kelpoisuudet, osaaminen, TKI, henkilöstön saatavuus ja riittävyys ovat ministeriössä hänen vastuullaan olevia asioita. Tuleva hallitusohjelma, hyvinvointialueiden aloitus ja henkilöstön saatavuus ovat keskeisiä esityksessä esille tulleita asioita. Ajatuksissa myös ammattihenkilölakien uudistaminen, Hyvän työn ohjelma ja koulutusrakenteet.

Priorisointi palveluissa on uusi kysymys: Kuka on oikeutettu mihinkin palveluihin. Perustason palveluiden vahvistaminen ja TKI. Palveluketjujen yhteensovittaminen. Työllistämistä edistävät palvelut ja lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut. Psykososiaaliset menetelmät.

Sosiaalihuollon palvelujen porrasteisuuden pohjatyö on käynnistymässä. Mitkä ovat keskitettyjä palveluita? Erityisen vaativat palvelut ehkä keskitettäviä, samoin osaamisen keskittäminen. Sosiaalialan kehittämisohjelmaa haluttaisiin myös jatkaa seuraavalla 4-vuotiskaudella.

Henkilöstön saatavuudella ja riittävyydellä (ohjelma ja tiekartta) isoja haasteita. Hyvinvointialueiden neuvotteluissa tämä on noussut isona haasteena esille taloudellisten asioiden rinnalla.

Tarvitaan uusia toimintamalleja, työnjakoa ja yhteistyötä. Sote-ammattihenkilöiden työ kohdennetaan koulutusta vastaaviin tehtäviin. Tukipalveluhenkilöstöä lisätään. Tarkoituksenmukainen tehtävä rakenne. Asetuksenantomahdollisuus ammattihenkilölakiin.

Työnantaja vastaa viimekädessä palvelujen laadusta ja riittävästä henkilöstöstä.

Palvelujen vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus, palvelurakenteen uudistuminen ja henkilöstöpula.

Tämä kaikki tapahtuu niukkenevien resurssien maailmamassa.

Esitys tarkemmin PowerPointillä.

Opetusneuvos Sanna Hirsivaara Opetus- ja kulttuuriministeriöstä esitteli OKM:n kuulumisia ja ajatuksia SOTEKO -hankkeesta.

SOTEKO-hankkeen loppuraportti on julkaistu ja lausuntokierroksella. (Väliraportti [Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen -hanke : väliraportti - Valto \(valtioneuvosto.fi\)](#))

Työvoiman riittävyyden haasteet.

Samat henkilöt suorittavat päällekkäisiä sosiaalialan säädeltyjä koulutuksia, mikä kertoo koulutusmyönteisyydestä, mutta ei nosta sinänsä koko väestön koulutustasoa. Vaikuttaa sosiaalityöntekijäpulaan.

Sosionomi - sosiaalityöntekijäpolku ei näytä tilastojen mukaan aivan toimivan Bolognan prosessin mukaan ja koulutuspolusta tulee melko pitkä. Sosiaalityöntekijän pätevyys määritelty hyvin yksityiskohtaisesti. Jos koulutuspolkuja halutaan nopeuttaa, se liittyy kelpoisuusvaatimuksiin. Pitäisikö sosiaalityöntekijäkoulutuksessa lisätä ensikertalaisikiintiötä?

Notkahdus hoitotyön koulutuksen vetovoimassa. Sote-koulutukset eivät aina houkuta miehiä.

Kansainvälisten koulutusten harjoittelupaikkojen kehittäminen Suomessa. Harjoitteluohjaukseen panostaminen, selkokieli, pyrittäisiin käyttämään heti kun mahdollista myös suomen kieltä.

Mielenterveysalan koulutus: Tarvittaisiin palvelujärjestelmässä painopisteen siirtoa peruspalveluihin sekä osaamista.

Jatkuvan oppimisen strategia. Modulaarinen koulutusmalli ja yhteistyö. YTA-alueen yhteistyö.

Esitys tarkemmin PowerPointillä.

Hankejohtaja Mia Oksa Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhasta (Varsinais-Suomen hyvinvointialue) kertoi Lasten, nuorten ja aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluista Varsinais-Suomessa sekä Kohti pysyviä rakenteita ja Kestävää Kasvua hankkeesta.

Lasten, nuorten ja aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluista

Miksi tarvitaan muutosta mielenterveys- ja päihdepalveluissa? Yhteiskunnallisia ilmiöitä ja vaatimuksia: Ylisukupolvinen huono-osaisuus, itsenäisyyteen ”töniminen”, opiskelun ja työelämän vaatimukset ja niistä putoaminen, mielikuvat (vanhemmuus, minäkuva, miten olla oikeanlainen), polarisaatio. Köyhyys, yksinäisyys.

Mielenterveyden ongelmat ovat suurin sairauspäivärahan ja ennenaikaisen eläköitymisen aiheuttaja. Mielenterveyden häiriöiden kustannukset ovat yhteiskunnan kestävyysvajeen kannalta merkittäviä. Kyse on nuorten ja nuorten aikuisten suurimmasta terveysongelmasta. Kasvu on voimakkainta ahdistuneisuushäiriöissä. Nuorten naisten ahdistuneisuus kasvanut miehiä enemmän. Suorituspain ja uupuminen.

Isoja kuntakohtaisia eroja siinä miten mielenterveyspalvelut toimivat. Silti ei välttämättä voida suoraan monistaa toimivia malleja muille.

Mielenterveyspalvelut ovat peruspalveluita ja psykoterapia erityispalvelua. Psykiatrian jonotilanne. Mielenterveyden palveluita pitää kehittää kokonaisuutena.

Mielenterveystalo.fi -palvelussa tutkittua tietoa vuorokauden. Ammattilaiselle mielenterveystalo pro terveydenhuollon ammattilaisille.

Terapianavigaattori: Netissä toimiva itsearviointityökalu, joka ohjaa vastailemaan seuraaviin kysymyksiin sen mukaan, miten vastaa. Saa koodin, jonka kanssa mennään sitten eteenpäin hoitoon vastaanotolle.

Nuorille tulossa interventionavigaattori.

Nykyjärjestelmä korostaa raskaita viiveellä alkavia palveluita. Oikein porrastetussa järjestelmässä hoitoa alkaisi nopeammin, oikea-aikaisesti.

Ratkaisuja ja uusia toimintamalleja: Tulevaisuuden sote-keskusohjelma, Länsi Suomen koordinaatiohanke.

Oppilashuollossa hyvin erilaisia käsityksiä siitä miten ja millä tavalla mielenterveyden tuki kuuluu esim. kouluterveydenhuollolle, koulupsykologille ja kuraattorille. Paljon vaihtelua työnkuissa ja ajatuksissa mitä tehdään.

Terapiat etulinjaan-malli: hoidon tehokas porrastaminen, ammattilaisten kouluttaminen ja menetelmäohjaus (mm. digitaalinen ohjaus) ja systematisoitu koulutusjärjestelmä. Länsi-Suomeen tehdään jatkossa koulutusta osaamiskeskusjärjestelmä.

Tarvitaan pysyviä rakenteita ja hoidon portaittainen malli jokaiselle hyvinvointialueelle. Osaamisen varmistaminen myös jatkossa.

Nuorten psykososiaalisen tuen ja hoidon porrasteinen malli. Digipalvelut ja työkalut.

Esitys tarkemmin PowerPointilla.

Erityisasiantuntija Jaana Manssila Talentia ry:stä piti kommenttipuheenvuoron aiempiin esityksiin.

Sosiaalialan osaamisen varmistaminen mielenterveys- ja päihdepalveluissa on tärkeää. ”Kiitos Miialle hyvästä ja tärkeästä puheenvuorosta ja pitkälti juuri samaa mieltä”. Joskus tulee palautetta Talentiaan siitä, että kaikki osaajat pääsisivät myös mielenterveyspaikkoihin harjoittelemaan. Asiakkaat tarvitsevat eritaustaisia asiantuntijoita, moniammatillisuutta.

Sosiaalialan koulutuspolkujen sujuvoittaminen / [SOTEKOn loppuraportti](#). Jatkossa jää selvitettäväksi vielä millä koulutuksella voi kouluttautua psykoterapeutiksi. Pitäisi olla tarjolla myös sosiaalialan ammattihenkilöille. Soteko-hankkeen loppuraportissa on sovittu yksimielisesti se mitä sinne kirjattu. Yliopistojen pitää toimeenpanna linjauksia, jotta tilanne muuttuu kirjausten mukaiseksi.

Talentia on tehnyt uuden Ammattihenkilölakioppaan. Siinä on paljon tärkeää asiaa myös opiskelijoille.

Sosiaalialan töiden ja työelämän kehittäminen veto- ja pitovoimaisiksi. Työnjakoja ja tehtäväkuvia pitää kehittää vastaamaan osaamista ja pitää saada tukipalveluhenkilöstä. Hyvinvointialueilta tulee vielä hämmäntävää viestiä. Tarvitaan systemaattista osaamisen johtamista ja hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Kuka voi hankeutua esihenkilötehtäviin ja johtamistehtäviin hyvinvointialueilla.

Urapolut: Millä koulutuksella pääsee urapolulla mihinkin tehtävään. Terveysturvallisuutta tätä tehtyä, sosiaalihuollosta puuttuu. Psykososiaalinen turvallisuus on varmistettava, jotta pitovoimaa saadaan. Talentia halunnut tulla esille sillä että on olemassa myös hyviä työpaikkoja: Kilpailu Hyvinvoiva työpaikka.

Ensi vuoden alusta tulee voimaan omavalvontalaki. Omavalvontalaki pitää olla hallussa kun menee työhön.

Vaka-selvitys tullut Talentiasta.

Talentiaa tulee auki kokoaikainen Varhaiskasvatukseen liittyvä tehtävä.

Esitys tarkemmin PowerPointilla.

Lehtori Juha Knuutila Turun ammattikorkeakoulusta kertoi FONE-hankkeesta, jossa ovat mukana myös

FONE-hankkeessa on mukana 7 ammattikorkeakoulua. Diak, HAMK, LAB, Lapin AMK, Savonia, Turku AMK, XAMK. Tehty verkostoyhteistyötä eSosionomi 2021-2023. Kokoonnutaan noin 4 kertaa vuodessa.

Esimerkkejä aiheista joita käsiteltä: Pelillistäminen, simulaatiot, ohjaus, yhteisöllisyys, kompetenssit, alustat, projektiopiskelu, VR-lasit oppimisympäristönä. Mitä asioita kannattaa viedä eteenpäin?

TurunAMK:ssa alkaa kymmenes verkkotutkintoryhmä syksyllä.

Eletään murroskohdassa, mihin suuntaan verkkotutkinnot ovat menossa?

Korona-ajalla nousi esille opiskelijahyvinvointi, kun siirryttiin yhtäkkiä verkkoon. Verkkotutkintoon hakeutuneiden opiskelijoiden hakeutuminen suoraan verkkotutkintoihin on tavallaan eri asia.

Mistä puhutaan, kun puhutaan verkkotutkinnoista; erilaisia tulkintoja. Paikkariippumattomuus. Aikariippuvuus / aikasidonaisuus.

Esitys tarkemmin PowerPointilla.

Lounaan jälkeen oli varattu aikaa pienryhmien tapaamisille.

Ryhmien jälkeen käytiin läpi päällimmäisiä kuulumisia ryhmien keskustelusta.

Taina Reininen Heimi toimi tässä kohtaa puheenjohtajana.

Pienryhmiä olivat

- *Lapsen suojeleminen ja lastensuojelu alatyöryhmä* aktiivinen säännöllisesti kokoontuva verkosto
  - *aktiivinen säännöllisesti kokoontuva verkosto*
- *Sosiaalialan ylempi tutkinto alatyöryhmä*

- *aktiivinen säännöllisesti kokoontuva verkosto*
- *keskusteltu ja valmisteltu ylemmän amk-tutkinnon kompetensseja*
- *Sosiaaliohjaus ja sosiaalinen kuntoutus alatyöryhmä*
  - *aktiivinen säännöllisesti kokoontuva verkosto*
  - *keskusteltu alatyöryhmässä myös kompetensseista*
- *Varhaiskasvatus alatyöryhmä ja jäsenet*
  - *aktiivinen säännöllisesti kokoontuva verkosto*
  - *Varhaiskasvatuksen kompetensseja lähdetään yleisten kompetenssien vahvistamisen jälkeen taas uudistamaan.*
  - *Webinaari tulossa.*
- *Englanninkielinen sosionomikoulutus*
  - *ei virallinen verkosto mutta tarvitaan jatkossa vertaistuellista keskustelua*
  - *syksyllä uudestaan kokoonnutaan. Ainakin Turun AMK, Metropolia, Diak, Laurea)*

Sosiaalialan amk-verkoston työvaliokunnan varapuheenjohtaja Taina Reininen-Heimi kertoi siitä mitä verkostolle kuuluu.

- *Alatyöryhmät työskentelevät aktiivisesti*
- *Parikki ammattikorkeakoulut työvaliokunnassa – kun toinen pareista on työvaliokunnassa, muistakaa tiedottaa parikki - ammattikorkeakouluanne.*

Kompetenssien ajantasaistamisen valmistelu ja esittely

- *Varapuheenjohtaja Taina Heininen-Reini esitteli kompetenssien päivityksen prosessin ja uudistetut kompetenssit.*
- *Keskusteltiin siitä, laitetaanko kompetensseihin tarkennus Lapsen oikeuksien sopimuksesta*

Kello 15.15 alkaen pidettiin Sosiaalialan AMK-verkoston kokous, jota johti verkoston työvaliokunnan puheenjohtaja Heidi Pyyny Lapin ammattikorkeakoulusta. Muistion siitä kirjoittaa Taina Reininen-Heimi.

Päivän päätteeksi Katariina Felixson kiitti osallistujia. Hän toivotti kaikki myös tervetulleeksi kello 18.00 alkavaan iltatilaisuuteen Edu-Cityssä (4.kerros), jossa ohjelmassa on vapaamuotoista kuulumisten vaihtoa ja pientä purtavaa. Mukana myös Jaana Manssila Talentiasta.